

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.368/2019/10.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke

. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes: felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:

. Frisch Ügyvédi Iroda (**fél címe 1** ügyintéző: dr. Frisch Gábor
pártfogó ügyvéd)

Az alperes: alperes neve (alperes címe)

Az alperes képviselője:

Kontra Ügyvédi Iroda (**fél címe 2**, ügyintéző: dr. Judit
ügyvéd)

A per tárgya: Gyermektartásdíj felemelése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Járásbíróság 1.P.20.750/2016/43.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék 21.Pf.20.742/2018/7.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban a felperes teljes egészében pernyertes lett.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 50.000 (ötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes (a továbbiakban: felek) élettársi kapcsolatából 2011. január 28. napján **B.** utónevű gyermekük született. A felek élettársi kapcsolata a gyermek születése után megszűnt, a felperes a felek közös gyermekét és a házasságából 2002. február 16. napján született **B.** utónevű gyermekét a kizárólagos tulajdonában álló ingatlanban neveli. Az ingatlanban él a felperes nagykorú lánya a gyermekével.
- [2] A Balassagyarmati Járásbíróság P.20.731/2012/50. számú ítéletével

kötelezte az alperest a mindenkori havi jövedelme 16,5%-át terhelő, legkevesebb 17.000 forint összegű gyermektartásdíj megfizetésére. A másodfokú bíróság 2014. április 15. napján jogerős 15.Pf.20.144/2014/4. számú ítéletével az alperest terhelő gyermektartásdíj fizetési kötelezettség alapösszegét 20.000 forintra felemelte. Döntését azzal indokolta, hogy az alperes a saját előadása szerint havonta átlagosan 170.000-180.000 forint jövedelemmel rendelkezik, és a tartásdíjhátralékkal együtt havi 30.000 forint teljesítésére is hajlandó. Az alperes a jogerős ítélettel megítélt gyermektartásdíjat és a hátralékot munkáltatói letiltással teljesítette.

- [3] Az előzményi per időszakában a felperes havi jövedelme összesen 68.550 forint volt, 25.650 forint gyest, 42.900 forint családi pótlékot és **B.** után havi 20.000 forint gyermektartásdíjat kapott. **B.** bőlcsődébe járt, indokolt szükségletei pénzbeli ellenértéke 20.000-25.000 forint összeget tett ki.
- [4] Az alperes végzettsége víz- és fűtésszerelő, alkalmi munkákat vállalt, bejelentett munkaviszonya 2011- 2012. évben rövid ideig volt. 2013. január 7. és május 14. között **N.**-ban csőszszerelőként dolgozott, átlagosan havi 70.000 forint nettó jövedelemben részesült és költségtérítést (napidíjat) fizettek a részére.
- [5] Az alperes életvitelszerűen az édesanyjával közös tulajdonú családi házban élt, az ingatlanban lakott lánytestvére is a családjával. 19.393.000 forint CHF alapú devizakölcsönt törlesztett, két gyermeke után havi 10-10.000 forint tartásdíjat fizetett.
- [6] A jogerős ítélet meghozatala óta a felperes körülményeiben változás nem történt, a saját tulajdonú ingatlanban él a két kiskorú gyermekével, valamint felnőtt lányával és unokájával. A felperes bolti eladó végzettségű, munkaviszonyt nem létesített, a részére folyósított családi pótlék havi 29.600 forint, 2017 márciusáig az édesanyja után havi 26.550 forint ápolási díjat kapott. 2016. június 13-a óta nyilvántartott álláskereső, 2017. március 6. napjától havi 22.800 forint aktív korúak ellátásában részesül. A munkaügyi osztály egy alkalommal kiközvetítette, de munkaszerződést nem kötött.
- [7] A felperes **B.** után változatlanul 20.000 forint tartásdíjat kap, a család 7.100 forint közös költséget, 5.000 forint áramdíjat, 20.000 forint víz-, 14.000 forint gáz- és 7.000 forint internet fizet. Havi rendszeres kiadás még a babakötvény, lakás- és egyéb biztosítási díj.
- [8] **B.** az elsőfokú ítélet meghozatalakor nagycsoportos óvoda volt, tartós betegsége nincs, érzékeny a megfázásra, felső légúti megbetegedésekre. Immunerősítőket, vitaminokat szed. A felperes havi 500 forint óvodai csoportpénzt fizet. A gyermek ruháit, cipőit hamar kinövi, egyéb életviteli költségei a korosztályának megfelelőek.
- [9] Az alperes változatlanul a résztulajdonában álló két lakrészes családi ház egyik lakrészében él az édesanyjával, a másik lakrészben testvére a családja lakik. Édesanyja havi 92.000 forint

nyugdíjjal rendelkezik, ebből fizeti a havi 7.000 forint vízdíjat, 8.200 forint áramdíjat és a havi 25.000 forint összegű törlesztőrészletet. Az ingatlan fűtési költsége évente 300.000-350.000 forint. Az alperes testvére az ingatlan egyéb költségeit viseli.

- [10] 2015. évben az alperes a korábbi kapcsolataiból született gyermekeinek havi 13.000 forint tartásdíjat fizetett. 2015-ben az egyik gyermek befejezte a középiskolát, tartási jogosultsága megszűnt, ezért az alperes a tartásdíjat önként havi 17.000 forintra, 2016-tól pedig havi 20.000 forintra felemelte. A korábbi hitelét a bankkal való megállapodás alapján havi 30.000 forint összegben törleszti, egy gépjármű üzembentartója.
- [11] Az alperes 2014. április 1-től október 30-ig csőszerelőként **N.-ban** dolgozott egy magyar egyéni vállalkozó alkalmazásában, munkaviszonya közös megegyezéssel szűnt meg. A külföldi munkavégzés idején átlagosan havonta 240.000-260.000 forint bruttó bért, továbbá 600 és 690 EUR közötti napidíjat kapott. 2014. november 1. és 2015. január 31. közötti időszakban munkaviszonnyal nem rendelkezett, november, december hónapban nyilvántartott álláskereső volt, 2014. december 19-én a nyilvántartásból a jelentkezési kötelezettség megsértése miatt törölték. A hivatal tapasztalata szerint a víz- és gázszerelőre vonatkozó munkaerőigényt a munkaügyi központban általában nem jelentik be.
- [12] Az alperes 2014. évben, a személyi jövedelemadó bevallása szerint 1.584.957 forint összjövedelmet kapott, az alkalmi munkákkal együtt 1.884.957 forint bevételt ért el, havi átlagos jövedelme 157.079 forint volt. 2015. február 1-től a korábbi munkáltatójánál helyezkedett el, de a juttatások feltételei megváltoztak. A szállásköltséget a munkáltató fedezte, napidíjként 30 EUR helyett 15 EUR-t fizetett. Az alperesnek a személyi jövedelemadó bevallása szerint 2015. évben 698.231 forint, 2016. évben 968.830 forint adózás utáni összjövedelme volt.
- [13] Az alperes a szállástól a munkahelyig és vissza naponta átlagosan 30 km-t tett meg és rendszeresen utazott Magyarországra is, a távolság oda-vissza 600 km.
- [14] A felperes az alperes munkáltatója ellen a munkáltató levonási kötelezettségének megsértése miatt eredménytelen pert indított. A Balassagyarmati Járásbíróság 23.B.318/2015/18. számú, 2016. október 17. napján meghozott nem jogerős ítéletével az alperest tartási kötelezettség elmulasztásának vétsége miatt emelt vád alól nem felmentette. Az alperes a Balassagyarmati Járásbíróság előtt 6.P.20.838/2016. számon apaság vélelmének megdöntése iránt peres eljárást kezdeményezett. Keresetét jogerősen elutasították.
- [15] A Nemzetgazdasági Minisztérium tájékoztatása szerint a bolti eladók bruttó átlagkeresete 2016-ban 161.000 forintra, a vízvezeték- és csőhálózat szerelőké 180.000-200.000 forintra volt tehető.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [16] A felperes többször módosított keresetében végül azt kérte, hogy a bíróság az alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségét a százalékos arány mellőzésével, 2014. szeptember 1. napjától kezdődően havi 50.000 forint határozott összegre emelje fel.
- [17] Körülmenyváltozásként az alperes jövedelmének emelkedésére és az egyik, korábban tartásra szorult gyermeke utáni fizetési kötelezettsége megszüntetésére hivatkozott. Az alperes két gyermek tartására köteles, a jövedelme emelkedett, az 50.000 forint tartásdíj iránti igény alapjául szolgáló jövedelme és napidíja a havi nettó 250.000 forintot eléri, ennek 20%-a az általa kért tartás mértéke. Az alperes a munkaviszonyait a tartási kötelezettsége minimalizálása érdekében látszólag szüntette meg, rosszhiszeműen jár el, az alkalmi munkákból származó havi 50.000-60.000 forint bevételéből a megélhetését nem tudja biztosítani, két gyermeke után tartásdíjat fizet és a kölcsönt is törleszti. Az alperes külföldi munkavégzésének idejére járó napidíjat a tartásdíj alapjául figyelembe kell venni.
- [18] A kiskorú gyermekre fordított kiadások emelkedtek, ellátásának költsége napi 3.000 forintra kalkulálható. A felperes saját jövedelmi viszonyaival kapcsolatban azt állította, hogy nem konkretizált betegsége miatt az elhelyezkedése problémás.
- [19] Az alperes a kereset elutasítását kérte. A jogerős ítélet meghozatala óta körülményváltozás nem történt, a gyermek indokolt szükséglete nem változott, a felperes ennek körét és ellenértékét pontosan nem határozta meg.
- [20] Saját teljesítőképessége változását tagadta. Bejelentett munkaviszonyban dolgozik, a munkabére nem változott, költségtérítése csökkent. Idénymunkát végez, a leállás hónapjai alatt csak alkalmi munkát tud vállalni. Jelentős költséget jelent a felperes folyamatos pereskedése, a személyes megjelenési kötelezettsége miatt a rendszeres hazautazás.
- [21] A nagyobbik gyermek után tartásdíjat 2015 nyara óta nem fizet, a százalékos arány mellőzésével a 20%-nak megfelelő összeg nagysága lényeges körülményváltozásnak nem minősül: a 2014. évi jövedelme alapján 25.740 forint lenne.
- [22] Az alperes döntően azzal érvelt, hogy a napidíj a gyermektartásdíj alapjába nem számítható be, enélkül a havi jövedelme 100.000 forint, ami nem indokolja a tartásdíj mértékének felemelését, amelynek kezdő időpontja legfeljebb 2015. január 1. napja lehet, mert a felperes csak a 2015. június 30-i tárgyaláson kérte hat hónappal visszamenőleg a tartásdíj felemelését.
- [23] A felperes saját jövedelemszerzés érdekében nem tesz lépéseket, az ezzel kapcsolatos kifogásai súlytalanok: a csatolt orvosi igazolás munkaképessége csökkenését nem támasztja alá, a gyermek betegsége pedig a munkavállalás hiányát önmagában nem indokolja.

Az első- és másodfokú ítélet

- [24] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest terhelő tartásdíj

fizetési kötelezettség mértékét 2015. január 1. napjától 2015. június 30. napjáig havi 26.000 forint, 2015. július 1. napjától kezdődően 31.600 forint határozott összegre felemelte és 349.200 forint gyermektartásdíj hátralék megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

- [25] A jogvitát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:210. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a 4:218. § alkalmazásával bírálta el.
- [26] A felperes a megállapított tartás mértékének felemelését kérte, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésében foglalt konjunktív törvényi feltételek - a körülmények lényeges változása és a jogi érdek - bizonyításának kötelezettsége őt terhelte.
- [27] A felperes 2015. június 30-án érvényesítette a visszamenőleges igényét, ezért a tartásdíj felemelésének kezdő időpontja 2015. január 1. napja.
- [28] Az alperes teljesítőképességét érintő körülményváltozás vizsgálatának időszakát a teljes 2014. évben határozta meg. Kétségtelen, hogy az előzményi perben hozott jogerős ítélet 2014 áprilisában határozta meg a tartásdíj mértékét, de döntésnél az alperes 2013. évi jövedelmét vette alapul, ezért az adott perben a 2014. évi összes bevétele értékelhető.
- [29] A jogerős ítélet meghozatala óta a gyermek és a felperes lakhatási, és egyéb vagyoni viszonyai nem változtak, jövedelme nem módosult, munkaviszonyt nem létesített.
- [30] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésének megfelelően vizsgálandó körülményváltozás körében hangsúlyozta, hogy a felperes a keresetét az alperes teljesítőképessége körében bekövetkezett változásokra alapította.
- [31] A perben nem volt vitás, hogy az alperes egyik gyermeke a közép fokú tanulmányait befejezte, 2015. július 1-től tartásra nem szorul, ami a tartás mértéke kiható lényeges körülményváltozás.
- [32] A tartásdíj alapjául szolgáló jövedelem tekintetében az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvényt (a továbbiakban: Csjt.) módosító 1986. évi IV. törvénnyel kapcsolatos átmeneti szabályokat tartalmazó 4/1987. (VI.14.) IM rendelet (a továbbiakban: Csjtr. II.) 10. § (6) bekezdése szerint a költségtérítés, illetve a hasonló jellegű egyéb járandóság a gyermektartásdíj alapjaként nem vehető figyelembe. E szabályozással összhangban áll a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 74. § i) pontja, amely kimondja, hogy a költségtérítési mentes a letiltás alól.
- [33] A 2014. évi adóbevallásából kiindulva, az alperes átlagos havi jövedelme 135.947 forint, ami az alperes munkáltatójának a P.20.189/2015/4. számú perben előadott összegzésével lényegében egyező. 2015. február 1. és június 30. közötti időszakban az alperes havi átlagjövedelme 158.079 forint (5 hónapra 790.390

forint). Ennek alapján a 16,5%-os mérték havi 26.000 forint, a 20%-os mérték havi 31.000 forint tartásdíjnak felel meg. Az alperesnek így az előzményi eljárásban kalkulált átlag havi 120.000 forint jövedelme több hónapon át 158.000 forintra emelkedett, ami a lényeges körülményváltozás. A felperes tehát a keresete jogalapját bizonyította.

- [34] Az elsőfokú bíróság az alperes kimutatott jövedelme alapján a tartás mértékét a Ptk. 4:218. § (2) bekezdése szerint differenciáltan határozta meg. Az emelt összegű tartásdíj mértéke arra az időszakra, amíg az alperes három gyermek tartására volt köteles, a jövedelme 16,6%-ának megfelelő havi 26.000 forint, 2015. július 1-től havi 31.000 forint.
- [35] A felek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [36] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a peradatokat, a bizonyítékokat helytállóan mérlegelte és érdemben helyesen állapította meg az alperes jövedelmi viszonyaiban bekövetkezett emelkedés alapján a felemelt, a gyermek indokolt szükségleteivel arányban álló tartásdíjat. Az alperes figyelembe vett havi 158.000 forint nettó jövedelem a költségtérítést nem tartalmazza.

[37] **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [38] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását; másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság kötelezését kérte új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a régi Pp. 221. § (1) bekezdése, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) 3. § 11.-13. pontjai megsértésére alapította.
- [39] Felülvizsgálati érvelése szerint az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták hivatkozásait: a felperes igénye eltúlzott, képesítésének megfelelő munkát nem vállal, saját tartását lényegében a gyermektartásdíjból kívánja megoldani, és a gyermek tényleges, indokolt szükségletei feltáratlanok maradtak. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint viszont a gyermektartásdíj mértéke nem kizárólag az alperesi jövedelemtől és teljesítőképességtől, hanem a kiskorú gyermek szükségleteitől is függ.
- [40] A jogvita eldöntése szempontjából annak van jelentősége, hogy a jövedelembe a költségtérítés, napidíj beszámítható-e, mivel a felperes a keresetét döntően az alperes jövedelmének emelkedésére alapította. A jogerős ítélet tévesen és iratellenesen tartalmazza, hogy a havi átlagos jövedelmébe a napidíj elszámolásra nem került, mert azt tartalmazza az adóbevallása.
- [41] Az Szja. tv. 3. § 11. és 13. pontja határozza meg a kiküldetéssel

kapcsolatos fogalmakat. A kiküldetés a munkáltató által elrendelt, a munkaszerződésben rögzített munkahelytől eltérő helyen történő munkavégzés. A külföldi kiküldetés és a külszolgálat között alapvető különbség az, hogy külszolgálatra csak a munkáltató és a munkavállaló viszonyában, munkaviszony keretében kerülhet sor. Az új Ptk. kapcsán kialakult bírói gyakorlat szerint, a tartásdíj fizetésre kötelezett szülő külföldi munkavégzésénél a költségtérítéseit figyelmen kívül kell hagyni, mert az a munkavégzésével kapcsolatban felmerült többlet költségek fedezésére szolgál, értékelni kell viszont a tartásra kötelezett saját megélhetési költségei körében (Kúria Pfv.II.22.069/2015.).

- [42] Az eljárt bíróságok súlyos anyagi jogi jogszabálysértéssel az alperes külszolgálatért kapott jövedelmét a tartásdíj alapjába beszámították, figyelmen kívül hagyták, hogy az a külföldi szállás, munkába járás és a külföldi magasabb megélhetési költségek fedezésére szolgál. Az elsőfokú bíróság ezért a bizonyítékokat tévesen mérlegelte, a felhívott jogszabályokat helytelenül alkalmazva állapította meg a tartásdíj alapjául figyelembe vehető jövedelmét, így ítélete megalapozatlan és jogszabálysértő.
- [43] A másodfokú bíróság megsértette a régi Pp. 221. § (1) bekezdését, a részletesen indokolt fellebbezését érdemben nem bírálta el. A jogerős ítélet a tartás alapját képező jövedelemre vonatkozó megállapítása a jövedelemadó bevallásokkal ellentétes, iratellenes, jogi indokolást nem tartalmaz, csak utal az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott jogszabályokra, holott a bíróság indokolási kötelezettsége nem lehet formális.
- [44] A Kúria a Pfv/7. sorszámú végzésével a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [45] A felperes a pártfogó ügyvédi kirendelő határozatot benyújtotta, de felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [46] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján vizsgálta felül.
- [47] A felülvizsgálati kérelem egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (továbbiakban: PK vélemény) alapján, a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékeit a jogszabálysértés és megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó álláspontját kifejti, a hivatkozása indokait ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasítását eredményezi (PK vélemény 3. pont). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott tartalmi

követelményekkel (PK vélemény 4. pont).

- [48] Az alperes felülvizsgálati kérelmében két jogszabályhely megsértését jelölte meg. A felülvizsgálati kérelem tartalma alapján azonban döntően az eljáró bíróságok téves és iratellenes mérlegelését sérelmezte. Az alperes jogszabálysértésként nem jelölte meg a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó eljárásjogi jogszabályhelyet [régi Pp. 206. § (1) bekezdés], ami kizárja a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére visszautaló mérlegelése érdemi vizsgálatát.
- [49] A felülvizsgálati kérelemben az alperes nem sérelmezte a tartás mértéke megváltoztatásának jogszabályi feltételeit tartalmazó Ptk. 4:210. § (1) bekezdésének megsértését, ebből következően a jogalap bizonyítottsága sem vizsgálható érdemben a felülvizsgálati eljárásban.
- [50] A Kúria ezért kizárólag azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélettel felemelt gyermektartásdíj alapját képező jövedelem meghatározása sérti-e az Szja tv. megjelölt törvényi rendelkezéseit és a másodfokú bíróság a döntését kellően megindokolta-e.
- [51] Az érdemben elbírálnak felülvizsgálati kérelem megalapozatlan. A jogerős ítélet nem jogszabálysértő, a Kúria annak indokolást az alábbiak szerint módosítja.
- [52] A tartás mértékének megállapítása és a tartás mértékének megváltoztatása iránti perekben az anyagi jognak [Ptk. 4:218. § (2) bekezdés] megfelelő eljárás szerint elsődleges és alapvető követelmény a kiskorú gyermek indokolt szükségletei pénzbeli ellenértékének meghatározása [Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) pont]. Az indokolt szükségletek körében a Ptk. 4:218. § (3) bekezdésében foglaltakkal összhangban lehet állást foglalni a gyermek életkorának megfelelő alapszükségleteiről, étkezés, ruházkodás, tisztálkodás, lakhatás, iskoláztatás, egészségügyi ellátás, továbbá a személyiség fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges egyéb sport, kulturális tevékenységek szükségességéről, esetleg speciális igényéről vagy egészségügyi többletköltségéről (BH 2019.112., BH 2011.135., Kúria Pfv.II.20.322/2018., Pfv.II.21.294/2017.).
- [53] Az ítélezési gyakorlatban évtizedek óta alapvető követelmény, hogy a gyermek indokolt szükséglete nem szorítható csak az alapszükségleteit kielégítő vagy szűkös életvitelre. Az indokolt szükségleteket ugyanis nem a kötelezett, hanem a Ptk. 4:2. § (2) bekezdése alapján a gyermek érdeke – az alapvető ellátottsága – szempontjából kell mérlegelni (BH 2019. 112.).
- [54] A Kúria gyakorlata következetes abban is, hogy a gondozó szülő a gyermekre fordított kiadásait nem köteles számlákkal igazolni. A gyermek szükségleteinek meghatározása nem jelenti azt, hogy a gyermek tartásával felmerült valamennyi átlagos, hétköznapi kiadást tételesen rögzíteni kell, elegendő az egyes költségek nagyságának megközelítő meghatározása. A kiadásokat igazoló számlák hiánya a gyermek indokolt szükségleteinek fennállását és biztosítását nem teszi kétségesé (BH 2019.244., Kúria Pfv.II.20.169/2019., Pfv.II.20.272/2019., Pfv.II.20.740/2019.).

- [55] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértékének meghatározását nem sérelmezte. Nem jelölte meg a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) pontjának megsértését, ezért indokolt szükségletek mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [56] A felperes a keresetét döntően az alperes jövedelmének emelkedésére alapította. Lényegi érvelése szerint önmagában az a tény, hogy az alperes fizetése megemelkedett, megalapozza a tartásdíj felemelése iránti igényét. A Kúria a felülvizsgálati kérelem korlátaira figyelemmel a jogalapot érdemben nem vizsgálta, de hangsúlyozottan rámutat arra, hogy a teljesítőképesség pozitív változása (a jövedelem emelkedése) a tartás mértékének megváltoztatását az indokolt szükségletek pénzbeli ellenértéke növekedésének hiányában automatikusan nem alapozza meg. A gyermek indokolt szükségletei és a kötelezettnek azok pénzbeli ellenértékére vonatkozó teljesítőképessége szorosan összefügg, a magasabb jövedelme ténye önmagában jogi érdeksérelemnek, az egyik konjunktív törvényi feltétel automatikus bizonyítottságának nem tekinthető.
- [57] A Ptk. 4:218. § (4) bekezdése főszabályként, általános jelleggel írja elő a gyermektartásdíj alapjaként a kereset beadását megelőző egy év átlagjövedelmének alapul vételét. Nincs jogi akadálya az adott egyedi ügyben az átlagjövedelem meghatározásánál más időtartam alapul vételének. A főszabálytól való eltérés a bíróság mérlegelési tevékenysége körébe tartozik, a peradatok egybevetésével értékeli annak indokoltságát.
- [58] A perben a jogvita eldöntésénél elsődlegesen abban kellett állást foglalni, hogy az alperes részére kifizetett egyéb járandóságok a tartás alapjaként figyelembe vehetők-e.
- [59] A Ptk. hatályba lépése előtt a gyermektartásdíjra irányadó Csjt. szabályozása mellett a Csjt. végrehajtásáról szóló 29/1997. (XII.12.) IM rendelettel módosított Csjtr.II. 10. § (3) bekezdése lehetővé tette, hogy a tartásdíj megállapításánál a bíróság a gyermek szükségleteire tekintettel, a más munkaviszonyból, illetve további munkaviszonyból, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból, illetőleg a nem munkaviszonyból származó rendszeres jövedelmet is alapul vegye. A (6) bekezdés szerint nem tartozott a tartásdíj alapjába a költségtérítés, étkezési hozzájárulás, üdülési hozzájárulás, illetve hasonló egyéb jellegű járandóság.
- [60] A munkavállaló részére kifizetett juttatás jogcímét illetően azonban nem a juttatás elnevezésének, hanem a rendeltetésének van elsősorban jelentősége. A költségtérítés ezért a munkabérrel vonható egy kategóriába, ha az ezen a címen feltüntetett és kifizetett összegről megállapítható, hogy annak rendeltetése nem a felmerült költségek megtérítése, hanem a munkaviszonyon alapuló személyes közreműködést a végzett munka anyagi elismerését szolgálja (EBH 1999.54.).
- [61] A Kúria EBH 2005.1214. számú elvi határozata levezette, hogy a tartás alapjának meghatározásánál a költségtérítés összegét csak akkor és annyiban kell és lehet figyelmen kívül hagyni, ha és amennyiben azt a kötelezett nem a munkaviszonyból eredő

kötelezettségeinek teljesítéséért, hanem a külföldi munkavégzéssel kapcsolatban felmerülő többletköltségeinek a fedezeteként kapja. Ebből pedig az következik, hogy a tényleges többletköltségek fedezeteként kapott költségtérítés a tartás alapjaként nem vehető figyelembe, de a tartás mértékének meghatározásánál értékelhető, hogy a tartásra kötelezett a saját megélhetését nem, illetve nem teljes egészében a tartás alapjául szolgáló jövedelemből biztosítja, illetve a huzamos, rendszeres külföldi munkavégzése alatt a belföldi kiadásai mérsékeltebbek.

- [62] Az alperes a munkabéréhez képest jelentős összegben költségtérítésben is részesült, a külföldi lakhatási költségét munkáltatója fizette. A napidíj a tényleges költségeit fedezte, ami - a hivatkozott elvi határozatra visszaautalva - úgy értékelhető, hogy saját létfenntartására nem az alapjövedelme szolgált, az tehát az egyéb kiadásaira rendelkezésére állt. Az alperes így helyesen érvelt azzal, hogy a költségtérítés összege, annak létfenntartási jellege miatt a tartásdíj felemelésénél a gyermektartásdíj alapját képező jövedelmébe nem számítható be.
- [63] Az alperes álláspontjával szemben a megjelölt jogszabályhely, az Szja. tv. 3. § 11.-13. pontjaiban foglalt értelmező rendelkezések csak az Szja. tv. alkalmazásánál irányadók, a gyermektartásdíj mértékét az adott jogág, a polgári jog szabályai szerint kell meghatározni, a kötelezett jövedelme szempontjából a költségtérítés megítélése az adójogi definiálással nem kapcsolható össze. A Kúria több egyedi ügyben hozott határozatában kifejtette, hogy a tartásdíj alapjául szolgáló jövedelem és a költségtérítés elhatárolásánál az adó- vagy társadalombiztosítási jogszabályok, az államháztartás működési rendjéről szóló rendelet szabályai a felek magánjogi jogviszonyában nem irányadók (BH 2009.328., BH 2001.396.).
- [64] Az alperes azonban alappal hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság napidíja egy részét a gyermektartásdíj alapjául szolgáló jövedelmébe beszámította. A csatolt, 2014. és 2016. évi bevallásokból egyértelműen megállapítható, hogy az I. pont (az összevont adóalapba tartozó jövedelmek) 3. alpontja a külszolgálatért kapott jövedelem alatt tüntette fel a napidíjat. Az Szja. tv. 3. számú melléklet II. pont 7/b. alpontja alapján igazolás nélküli költségként a napidíj részben elszámolható. Ez jelenik meg az Szja. bevallás összevont jövedelme c) (költség) pontjában, ezért az összes jövedelem között a különbözeti rész került elszámolásra (bevétel-költség=jövedelem). Az alperes a 2015. évre sem vitatta, hogy munkaviszonya alatt napi 15 EUR napidíjat kapott.
- [65] Mindez azonban nem teszi jogszabálysértővé a jogerős ítéletben meghatározott gyermektartásdíj mértékét. A bíróság a tartás mértékéről nem automatizmussal, matematikai művelet eredményeként dönt, hanem azt a Ptk. 4:218. § (2) bekezdésében foglalt szempontrendszer alapján, a perbeli bizonyítékokat mérlegelve állapítja meg.

- [66] Az alperes a saját számítása szerint 2014. évben a napidíj nélküli havi jövedelme 111.857 forint volt, amelyből saját létfenntartási költségeit már nem kellett figyelembe venni. A 2014. évre megállapított havi 26.000 forint összegű tartásdíj ezért eltúlzottnak és az alperes teljesítőképességét meghaladónak nem minősíthető. Az alperesnek 2015 júliusától már csak két gyermekével szemben állt fenn a tartásdíj fizetési kötelezettsége. A felek közös gyermeke után a tartásdíj mértékének havi 5.000 forinttal való, mérlegelésen alapuló felemelése nem jogszabálysértő, a gondozó szülő felperes természetbeni tartásának értékelésével a gyermek életkorából adódó szükségleteinek alapszintű fedezésére elegendő.
- [67] Tévesen kifogásolta az alperes az utazási kiadások értékelésének mellőzését. A tartás mértékének alapjául szolgáló jövedelemből a kötelezett egyéb kiadásai nem vonhatók le (pl. a kölcsöntörlesztés, a rezsiköltség), az alperes a költségeit pernyertessége esetén az adott perben érvényesítheti.
- [68] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részében az alperes által megjelölt jogszabályhelyeket nem sértette, ezért azt eltérő indokolással, a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [69] A felek nem terjesztettek elő közös kérelmet a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet 21. § (3) és (4) bekezdése szerinti tárgyalás tartására. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelmet a Korm. rendelet 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [70] A régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazó 87. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperes teljes egészében pernyertes lett, de az őt képviselő pártfogó ügyvéd felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [71] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint meghatározott felülvizsgálati eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a régi Pp. 78. § (1) bekezdésén, az Itv. 74. § (3) bekezdésén és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2020. április 28.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, az aláírásában akadályozott dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró helyett dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitel  l: